

Ця своєрідна „жива” методологія здавна вважається найбільш проблематичною, найбільш фундаментальною і складною: теорії (концепції) особистості, філософські концепції освіти і теорії (концепції) культури – утворюють системну єдність, у проблемному полі якого постійно працює творча думка педагога.

Література

1. Библер В.С. От наукоучения – к логике культуры. – М.: 1991.- 258с.
2. Державна програма „Вчитель”. – К., 1998.
3. Подмазін С.І. Особистісно орієнтована освіта: соціально-філософське дослідження. – Запоріжжя: Просвіта, 2000.
4. Титаренко Т.М. Життєвий світ особистості у межах і за межами буденності. – К.: Либідь, 2003.- 375с.
5. Философия образования: состояние, проблемы, и перспективы (материалы заочного круглого стола) //Вопросы философии, 1995. – № 11. – С. 15.
6. Философия образования для XXI века. –М., 1991.
7. Шиллер Ф. Письма об эстетическом воспитании. М., 1935.

О.В.Матвієнко

СОЦІАЛЬНА КОНСОЛІДАЦІЯ І ОСВІТА

В статтє раскрываються отдельные образовательные проблемы, которые стоят перед Европейским сообществом.

The article deals with certain educational problems of nowadays European community: the mice of the illiterate, the expulsion of pupils from schools, inadequate level graduates. Special attention is given to minimal standards and different levels of command in education.

Освітній вклад в соціальну згуртованість. У 1997 Організація економічної співпраці та розвитку опублікувала доповідь під заголовком “Освіта та справедливість в країнах ОЕСР”, яка містила твердження: “Надання кожному кращих

шансів в отриманні користі від освіти важливо, як з точки зору економічної перспективи, так і з точки зору соціальної справедливості та рівних можливостей”.

Чи це була просто бажана думка? В будь-якому випадку було мало чого зроблено, щоб здійснити цю надію: два роки потому, залишаючи посаду Генерального Секретаря ЮНЕСКО, Федеріко Майор промовив слова розчарування: “В глобальному суспільстві існує дві опори, котрі повернуті спинами одна до одної і рухаються в протилежних напрямках, кучка обраних монополізує все більшу і більшу пропорцію товарів, сили та багатства, а виключені маси виснажують себе в боротьбі за виживання, так як вони спостерігають, що всі надії пристойного життя поступово зникають”.

Це було надзвичайно песимістичне твердження, зроблене на зорі 3-го тисячоліття. Воно спонукає нас переглянути все питання глобально щодо соціального поділу та його наслідки на шкільне середовище, перед тим як вдаватись до огляду, як освіта може зробити спробу зменшити ці нерівності і, таким чином, внести вклад до соціальної згуртованості.

Соціальний та освітній розподіл. Ця назва запозичена з Рев'ю соціалії (Січень 1999), котра також забезпечила нас прикладами та посиланнями, що подані далі в цій роботі. Незважаючи на досягнення прогресу, за останні кілька років – збільшення кількості людей, що відвідують школу та розширення термінів навчання в обов'язковій школі, залишається ще факт, існування нерівності між “декількома обраними” та “виключеними масами”. Цей розподіл є дуже контрастним.

Економічний контекст. Глобалізація може добре представляти прогрес та більший потік людей, ідей та товарів, але ринкове логічне пояснення, що стоїть за цим, базується на прибутку, конкуренції, індивідуумів, фірм та націй. Щоб вижити в такому режимі, люди зараз потребують підвищення рівня навичок та кваліфікацій, якщо їм треба бути працевлаштованими.

Двадцять перше сторіччя описувалося як вік сірої матерії, ери домінування розуму. Країни потребують висококваліфікованої робочої сили. Швидкий поступ, яким еволюціонує знання робить суттєвим намаганням триматися на рівні з останніми винаходами. Відповідно, існує нова тенденція дорослих: повертатися до освітньої системи, щоб освіжити свої знання.

На цьому фоні, однак, слід пам'ятати, що грамотність все ще не була викоренена з суспільства, навіть в найбільш розвинених країнах. Статистика ЮНЕСКО – 884,7 міль. дорослих не можуть читати чи писати – що є дійсно тривожним фактом кажучи про сучасну форму неграмотності, таку, як нездатність використовувати нові, основні “мови” інформаційних технологій.

Соціальне середовище. Соціальне середовище також робить вклад до потенційного розподілу, що стоїть перед школами. Мережі соціалізації, особливо сім'я, занепадають, чи на краще чи на гірше, інститут сім'ї змінюється, розлучення зростають, збільшується число сімей з одним батьком, чия ситуація є особливо небезпечною. Навряд чи сім'я ще відіграє свою традиційну роль в соціалізації молоді і чи компенсують школи цей недолік.

Насильство в школах – феномен, котрий всі засуджують, але ніхто не спромігся його попередити – і тому це є відображенням поділів у зовнішньому світі. Не проходить і дня, щоб засоби масової інформації не повідомляли про дисциплінарні проблеми, що вражають школи.

Суперечності в освітній системі ускладнюють ще більше проблему.

Широко розповсюджене виключення з шкіл, яке ілюструється числом людей, що залишають школу без будь-якої кваліфікації кожного року. Концепція “двошвидкісної” системи освіти виникла із бажання широко відкрити двері освітньої системи на всіх рівнях, в той же час відповідати вимогам якості конкретного, глобалізованого суспільства вона не може. Інше протиріччя – бажання перейти на певну

культуру та стандарти для всіх молодих людей, навіть тих, хто занурений в іншу культуру – які закінчуються тим, що розвивають культуру опозиції та нетерпимості.

В спробі примирити ці різні, звичайно дивергентні, імперативи; хіба школи втрачають свої сили, щоб справитись з некерованим. Це питання було розглянуто Майклом Вієворка в його вдало визначеному дослідженні “Фрагментарне суспільство? Дискусія про мультикультуризм”.

Освіта: інструмент до соціальної згуртованості. По-перше, школа служить засобом соціалізації. Всі, хто відвідує школу навчаються жити як частина спільноти та набувають цінностей, що підтримують демократичне суспільство і покращують якість життя. Тільки після того освіта зможе виконати функції, прописані їй Даскез Делорзом в його доповіді ЮНЕСКО в 1996 р. “Освіта: Скарб в собі”.

Навчаючись бути: знання вносить вклад до особистих звершень, для цілей працевлаштування, покращує якість життя – це особливо правильно у випадку з людьми, що вийшли на пенсію, хто зараховує до університету, відшукуючи форму культури, котру вони не змогли набути реально в житті.

Навчаючись працювати: освітня система повинна також тренувати тих, хто веде і організує економіку, забезпечуючи умови, як найкращі засоби, людини для конкурентної природи глобалізації.

Навчаючись вчитись: знання, набуті у віці між 16 та 25, не залишатимуться валідними протягом життя і мають бути регулярно поновлені. Тому кожному потрібно надати можливість адаптувати та підвищувати свої знання протягом всього життя.

Навчаючись жити разом: освіта впливає по краплині повагу до іншого, до його особливостей, що стає джерелом взаємозбагачення людини людиною. Ми повинні навчитися жити з нашими розбіжностями.

По-друге, освіта має забезпечити рівні можливості. Безсумнівно, існує багато прикладів добрих напрацювань, що показують як різні країни по-різному вирішують цю проблему.

Якнайбільшому числу людей має бути наданий доступ до знань. Це школи – доступні для всіх, без дискримінації будь-якого виду. Доступ має бути можливим на всіх рівнях.

Література

1. Education and social cohesion / Council of Europe, 2000. – 69р.
2. Ms Halami is a professor at the Institute du Monde Anglophone at the Sorbonne nouvelle, Paris.
3. Editor's note: the title in French is Fractures sociales, fractures scolaires.

Л.В.Кондрашова

ПРОБЛЕМЫ ВЫСШЕЙ ШКОЛЫ В АСПЕКТЕ БОЛОНСКОГО ПРОЦЕССА

У статті розглядаються плюси та мінуси модернізації вищої освіти у відповідності з Болонськими узгодженнями, конкретизуються проблеми, які стоять перед педагогічною вищою освітою України.

The advantages and disadvantages of higher education modernization in accordance with Boulogne agreement are considered in the article; the problem of higher pedagogical school of Ukraine are concretized.

Повышение роли человеческого фактора в жизни современного общества, интеграция усилий в поисках оптимального решения социальных проблем актуализируют проблемы высшего образования, подготовки конкурентоспособных специалистов, обеспечения их мобильности и творческой адаптации к быстро меняющимся условиям профессиональной деятельности. Проблема состоит в том, чтобы создать условия и способствовать воспитанию жизнеспособной личности, готовой к